Základní škola, Praha 9 – Satalice, K Cihelně 137
K Cihelně 137/8, 190 15 Praha-Satalice

Školní preventivní program

Obsah

Základní údaje o škole 2
Charakteristika školy 3
Vyhodnocení minulého preventivního programu 4
Analýza současného stavu ve škole 5
Personální zajištění prevence 6
Cílová skupina 8
Způsob realizace 9
Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny 11
Cíle preventivního programu 13
K dosažení cílů přispívají následující opatření 14
Řešení přestupků 15
Realizace preventivního programu 16
Základní právní dokumenty 19
Důležité kontakty a telefonní čísla 21

Základní údaje o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola, Praha 9 – Satalice, K Cihelně 137, K Cihelně 137/8, 190 15 Praha-Satalice
Jméno a příjmení ředitelky školy	Ing. Daniela Vočadlová
Mail	vocadlova.daniela@skolasatalice.cz
Telefon	731 615 610/ 286 002 977
Jméno a příjmení výchovné poradkyně	PaedDr. Soňa Paulová
Mail	paulova.sona@skolasatalice.cz
Telefon	286 002 937
Jméno a příjmení výchovné poradkyně	Mgr. Markéta Musilová
Mail	musilova.marketa@skolasatalice.cz
Telefon	720 968 768/ 286 002 934
Jméno a příjmení školní metodičky prevence	Mgr. Markéta Musilová
Mail	musilova.marketa@skolasatalice.cz
Telefon	720 968 768/ 286 002 934
Jméno a příjmení školní psycholožky	Mgr. Miroslava Majerníková
Mail	majernikova.miroslava@skolasatalice.cz
Telefon	720 968 767/ 286 002 935
Jméno a příjmení speciálního pedagoga	Mgr. Petra Novotná
Mail	novotna.petra@skolasatalice.cz
Telefon	286 002 932
Jméno a příjmení speciálního pedagoga	Mgr. Martina Princová
Mail	princova.martina@skolasatalice.cz
Telefon	286 002 937
Jméno a příjmení logopedky – externí	Mgr. Renata Valová
Mail	valova@logoporadna.cz
Telefon	723 072 981

Školní preventivní program je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu. Jeho hlavním cílem je vytvoření a posléze udržení pozitivního sociálního klimatu ve škole. Dalším cílem je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Žáci, kteří navštěvují základní školu, patří k nejohroženější skupině, proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice přiměřeně k věku žáků. Aktuálním problémem je také verbální a fyzická šikana, kyberšikana, kouření, výrobky obsahující HHC či kratom, vapování, poruchy příjmu potravy, deepfake, sextortion a gambling v online hrách.

Charakteristika školy

Základní škola se nachází v obci Praha-Satalice, kde žije cca 2500 obyvatel. Na škole se vzdělávají žáci 1. – 9. ročníku. Školu navštěvuje přibližně 440 žáků, kteří jsou rozděleni do 18 tříd. Přímo v budově školy se nachází také školní družina a školní jídelna.

Škola má vlastní tělocvičnu s lezeckou stěnou, která je kromě vyučování tělesné výchovy využívána pro činnost kroužků, školní družiny. Ve škole je jedna počítačová učebna, odborné učebny praktických činností (cvičná kuchyň, dílna), výtvarný ateliér a učebna hudební výchovy. Na druhém stupni je také učebna anglického jazyka uzpůsobená intenzivnímu kontaktu vyučujícího se žáky. Až na dvě výjimky je každá třída vybavena interaktivní tabulí. Dataprojektor a počítač jsou pak pro výuku připraveny v každé učebně.

I když se škola nachází v klidné části obce a mnoho žáků pochází z dobře situovaných rodin, i tak škola řeší, že se v okolí setkávají s negativními vlivy, jako je kouření, vapování, přístup k alkoholu apod. Jako riziková místa byla vytipována skatepark, Satalická obora a prostory autobusových zastávek.

Škola si zakládá na rodinné atmosféře, která je ovlivněna zejména demografickým hlediskem.

Preventivní aktivity na škole jsou směřovány k pozitivnímu ovlivnění třídního klimatu, k pozitivní změně motivace žáků a pedagogů. Primárním cílem je zvýšení odolnosti žáků vůči negativním jevům ve společnosti, čehož se škola snaží dosáhnout nejen poskytováním informací o jednotlivých projevech rizikového chování, ale zároveň i naslouchání žáků a možností otevřeně o problémech a rizicích spojených s touto problematikou hovořit. Velmi úzce škola spolupracuje také s bývalými žáky školy. Ti pravidelně navštěvují školu za účelem představení svého nové působiště, či se účastní školních akcí pro veřejnost.

Prevence rizikového chování je na škole každoročně realizována pomocí aktivit obsažených ve školním preventivním programu. Kromě klasické výuky a interní práce poradenského pracoviště, na škole probíhaly též akce s externími lektory.

V minulém školním roce škola realizovala následující akce zaměřené na prevenci:

· Policie ČR – programy k bezpečnému chování, bezpečnému internetu a závislostem,

· Městská policie – programy k dopravní výchově,

· HZS hlavního města Prahy – preventivní program k řešení krizových situací

· Preventivní programy ke stmelování třídních kolektivů.

Ve všech ročnících základní školy probíhala výuka podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání – „Škola pro život".

Vyhodnocování preventivního programu

Účinnost preventivního programu je průběžně sledována a vyhodnocována školním poradenským pracovištěm, vedením školy a třídními učiteli. Při hodnocení jsou využívány zejména:

- zápisy z jednání školního poradenského pracoviště,
- evidence řešených případů rizikového chování,
- podněty žáků,
- podněty zákonných zástupců,
- poznatky pedagogických pracovníků,
- výsledky dotazníkových šetření,
- analýza školního klimatu a třídních kolektivů.

Vyhodnocení preventivního programu je prováděno minimálně jednou ročně a slouží jako podklad pro tvorbu preventivního programu na následující školní rok. Členové školního poradenského pracoviště se setkávají každý týden, kde cíleně hodnotí a plánují aktuální situaci ve škole.

Vyhodnocení minulého preventivního programu

Škola se v uplynulém období věnovala wellbeingu, problematice nadměrného používání moderních technologií. Ve školní jídelně se zaměřila na změnu stravování. Do školy byla pozvána též nutriční specialistka.

Napříč ročníky ve školním roce 2025/2026 probíhaly preventivní aktivity zaměřené zejména na tmelení kolektivu, prevenci spojenou s kyberprostorem či nadměrnému trávení času na sítích či hrách.

Opakovaně jsme řešili vapování na toaletách, proto probíhaly hovory s žáky a připomínání vlivu vapování na zdraví.

Škola v uplynulém školním roce neřešila žádný velký problém přesahující do více tříd.

Školní rok byl zakončen návštěvou školní psycholožky a metodičky prevence ve třídách V.A a V.B za účelem seznámení se s druhým stupněm. Tímto krokem škola zahájila systém adaptačního období pro tyto třídy, kdy v následujícím školním roce bude realizován v plném rozsahu – nejen pro 6. ročník, ale také 1. ročník.

Během školního roku 2025/2026 se postupně realizovala preventivní setkání:

- Policie ČR – programy k bezpečnému chování, bezpečnému internetu a závislostem,
- Městská policie – programy k dopravní výchově
- HZS hlavního města Prahy – preventivní program k řešení krizových situací
- Preventivní programy ke stmelování třídních kolektivů
- Muzikoterapie – bubnování
- Preventivní programy pro třídy
- MPedu z.s. – s tématy týkající se sexuální výchovy

Analýza současného stavu ve škole

Škola se snaží předcházet problematickému chování a nežádoucím jevům, mezi které je počítáno například kouření, vapování, záškoláctví či špatné vztahy a komunikace mezi žáky.

Na škole je zřízeno poradenské pracoviště, které je tvořeno výchovnou poradkyní pro žáky s SVP - PaedDr. Soňa Paulová, výchovnou poradkyní pro kariérové poradenství a metodičkou prevence – Mgr. Markéta Musilová. Na škole působí také speciální pedagogové – Mgr. Petra Novotná a Mgr. Martina Princová.

Všichni členové tohoto týmu úzce spolupracují s vedením školy, třídními učiteli i ostatními pedagogickými pracovníky. Se svými dotazy a problémy mohou pracoviště kontaktovat žáci i jejich rodiče osobně nebo písemně (kontakty na stránkách školy).

Zvýšenou pozornost je věnována žákům se specifickými poruchami učení a chování. Cílem školy je upozorňovat žáky na správný životní styl, na možná rizika způsobená jejich nevhodným chováním ve výchovně vzdělávacích předmětech a v rámci průřezových témat co největším počtu předmětů. Díky úzkým vazbám mezi učiteli i dobrým vztahům mezi žáky y učiteli se daří poměrně dobře zachycovat problémy se sebepoškozováním, díky práci školní psycholožky též psychické krize. Škola se v rámci revize ŠVP aktivně snaží vytvářet plán pro podporu duševního zdraví a wellbeingu.

AI, deepfake a digitální wellbeing

Moderní digitální technologie přinášejí žákům řadu příležitostí pro vzdělávání, komunikaci a osobní rozvoj. Současně však mohou představovat významná rizika, zejména v případě nevhodného nebo nekritického používání. Škola proto věnuje zvýšenou pozornost bezpečnému pohybu žáků v online prostředí, rozvoji digitální gramotnosti a posilování schopnosti kriticky vyhodnocovat informace získané prostřednictvím internetu a sociálních sítí.

V posledních letech dochází k rychlému rozvoji nástrojů využívajících umělou inteligenci (AI). Tyto technologie umožňují vytvářet texty, obrázky, zvukové nahrávky i videa, která mohou být využívána jak pozitivním způsobem, tak i ke škodlivému jednání. Mezi nově se objevující rizika patří zejména vytváření falešných fotografií, videí a

zvukových nahrávek (deepfake), vydávání se za jinou osobu, manipulace s informacemi, šíření nepravdivého obsahu či zneužívání umělé inteligence k podvodnému jednání.

V oblasti prevence škola seznamuje žáky s principy fungování umělé inteligence, vede je ke kritickému myšlení a učí je ověřovat informace z více zdrojů. Důraz je kladen na ochranu osobních údajů, bezpečné sdílení informací na internetu a respektování soukromí ostatních osob. Součástí preventivního působení je také upozorňování na možná právní a etická rizika související s vytvářením nebo šířením nepravdivého či manipulativního obsahu.

Významnou oblastí prevence představuje také digitální wellbeing. Škola podporuje vytváření zdravých návyků při používání digitálních technologií a upozorňuje žáky na rizika nadměrného používání mobilních telefonů, počítačů, sociálních sítí, online her a dalších digitálních služeb. Dlouhodobé trávení času v online prostředí může vést ke snížení kvality spánku, zhoršení mezilidských vztahů, omezení pohybových aktivit, problémům se soustředěním nebo zvýšené psychické zátěži.

Preventivní aktivity proto směřují k rozvoji schopnosti žáků vhodně plánovat svůj volný čas, rozpoznat projevy nadměrného užívání digitálních technologií a udržovat rovnováhu mezi online a offline aktivitami. Žáci jsou vedeni k odpovědnému využívání technologií, k dodržování zásad bezpečné komunikace v online prostředí a k respektování pravidel stanovených školou.

V rámci prevence rizikového chování jsou žáci rovněž seznamováni s problematikou kyberšikany, kybergroomingu, online podvodů, závislostního chování spojeného s internetem a online hrami, manipulativních technik využívaných na sociálních sítích a s možnostmi vyhledání pomoci v případě ohrožení. Zvláštní pozornost je věnována vytvoření bezpečného prostředí, ve kterém se mohou žáci obracet na pedagogy, školní poradenské pracoviště nebo další odborné instituce.

Cílem školy je podporovat bezpečné, zdravé a odpovědné využívání digitálních technologií tak, aby žáci dokázali využívat jejich přínosy a současně byli schopni rozpoznat a předcházet rizikům, která jsou s jejich používáním spojena.

Personální zajištění prevence

Výchovný poradce

Na škole je funkce výchovného poradce rozdělena na dvě odvětví. Výchovná poradkyně PaedDr. Soňa Paulová se zabývá péčí o žáky s SVP, komunikací s PPP pro Prahu 9, zajišťuje dokumentaci týkající se PLPP, IVP apod.
Výchovná poradkyně Mgr. Markéta Musilová, která zastává i pozici metodičky prevence se zabývá kariérovým poradenstvím, komunikaci se středními školami, zákonnými zástupci, PPP pro Prahu 9 koordinuje společně s vedením školy aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči,

porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí apod.). Jedná se sociálním odborem. Spolu s vedením školy konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Školní metodik prevence

Školní metodik prevence spoluvytváří školní preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci školního preventivního programu.

Školní psycholog

Školní psycholog nabízí služby jak žákům, tak pedagogickým pracovníkům a rodičům. Žákům poskytuje konzultace při osobních či vztahových problémech, podporu při obtížích v kolektivu a pomoc při výukových potížích včetně rozvoje efektivních technik učení. Zaměřuje se také na osobní rozvoj, posilování psychické odolnosti či zvládání náročných situací.

Pedagogickým pracovníkům a rodičům nabízí konzultace týkající se výchovných a vzdělávacích obtíží žáků i situací spojených s rizikovým chováním. Součástí služeb je diagnostika vztahů ve třídě, individuální i skupinová práce se žáky se zaměřením na zlepšení třídního klimatu a také práce se třídními kolektivy v podobě preventivních či intervenčních programů.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování ve škole jsou využívány dotazníkové metody, práce třídních učitelů a připomínky žáků.

Cílová skupina

Program je zaměřen na všechny žáky 1. – 9. ročníku základní školy se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost bude věnována rodičům tříd, kde se vyskytují negativní jevy jako šikana nebo výskyt rizikových a návykových látek. Individuální pozornost bude také věnována rodičům žáků v případě, že je u těchto žáků zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, případně rodičům žáků agresorů v případech šikany.

Případné vzdělávání pedagogických pracovníků v dané problematice bude zaměřeno na celý tým se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez odborné kvalifikace. Vzdělávací aktivity intenzivnější povahy jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog.

Cílová skupina žáci

Naším cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku:

- schopné dělat samostatná (pokud možno správná) rozhodnutí,
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi,
- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům,
- schopné řešit problémy, případně schopné nalézt pomoc při řešení těchto problémů,
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám,
- podílející se na tvorbě kvalitního prostředí a životních podmínek.

Cílová skupina rodiče a zákonní zástupci

Součástí preventivní práce školy je dobrá spolupráce s rodiči a zákonnými zástupci žáků. Pro ně nabízí škola následující aktivity:

- pravidelné třídní schůzky pro rodiče žáků všech ročníků,
- průběžné informace o studijních výsledcích žáků, záměrech a aktivitách školy v elektronické žákovské knížce a elektronické třídní knize,
- internetové stránky školy
- individuální schůzky s třídními učiteli a dalšími pedagogy,
- individuální konzultace s výchovným poradcem, školním metodikem prevence, kariérovým poradcem a školním psychologem.

Cílová skupina pedagogičtí pracovníci

- V oblasti prevence spolupracují školní metodik prevence, výchovní poradci, kariérový poradce, školní psycholog, vedení školy a všichni pedagogičtí pracovníci,
- schránku důvěry má na starost školní psycholožka

Způsob realizace

- Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou:
- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Klíčové vyučovací oblasti jsou

- oblast přírodovědná
  (např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)
- oblast zdravého životního stylu
  (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- oblast společenskovědní
  (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast rodinné a občanské výchovy
  (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.)
- oblast sociálně právní
  (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast sociální patologie
  (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.)

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

Člověk a svět

Člověk a společnost, Výchova k občanství

Přírodověda, přírodopis

Vlastivěda

Český jazyk

Prvouka, Osobnostní rozvoj

Výtvarná výchova

Tělesná výchova

Chemie

Třídnická hodina

Informační a komunikační technologie

Znalostní kompetence žáků

1. – 3. ročník

- žáci dokážou pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti, jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti rizikového chování

4. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívaní alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. – 9. ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí chápat zdraví ve smyslu holistickém, ve složce fyzické, duchovní, sociální
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokážou komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat
- rozpoznají základní rizika spojená s využíváním umělé inteligence a sociálních sítí,
- umí kriticky posoudit důvěryhodnost informací získaných z internetu,
- znají pojem deepfake a dokážou popsat základní rizika spojená s vytvářením a šířením falešného obsahu,
- znají zásady ochrany osobních údajů a bezpečného sdílení informací v online prostředí,
- dokážou rozpoznat projevy kyberšikany, online podvodů a manipulativního jednání na internetu,
- uvědomují si význam zdravého využívání digitálních technologií a dokážou posoudit jejich vliv na své duševní a fyzické zdraví,
- vědí, na koho se obrátit v případě ohrožení nebo problémů vzniklých v online prostředí.

Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny

Program je zaměřen na:

1. – 5. ročník

· společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli

· zvyšování zdravého sebevědomí žáků

- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říct „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc.-patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech

6. – 9. ročník

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) a příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

Obsah programu:

- vzájemné poznávání účastníků
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- trénink obrany před manipulací, s uměním říct „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků

- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.,)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

Cíle preventivního programu

Dlouhodobý cíl	Hlavním cílem je vytvořit a rozvíjet bezpečné prostředí pro výchovu a vzdělávání děti na naší škole.
Zdůvodnění cíle	Vytvoření kladného vztahu ke škole a pocitu bezpečí.

Vést třídnické hodiny na 2. stupni efektivně	
Ukazatele cíle	Záznam o vedení třídnické hodiny v třídní knize.
Zdůvodnění cíle	Napomáhat při budování kvalitních vztahů v třídních kolektivech, řešit bezprostředně jak případné problémy vzniklé v třídních kolektivech samých, tak případné konfliktní vztahy mezi třídami, nebo mezi třídou a pedagogem.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Udržení dosaženého příznivého psychosociálního klimatu školního prostředí.

Okamžité a důsledné řešení porušování domluvených pravidel chování, narušování vyučovací hodiny, poškozování školního majetku a výsledků práce tříd, jakéhokoli projevu šikany, záškoláctví	
Ukazatele cíle	Informace v elektronických žákovských knížkách, kontrola docházky všemi vyučujícími – zápisy v elektronické třídní knize, analýza zápisů pozdních příchodů.
Zdůvodnění cíle	Dodržování školního řádu, zachování bezpečného prostředí školy.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Minimalizovat rizika.

Zapojit jednotlivé třídy prostřednictvím zvolených zástupců do Žákovské rady, do realizace třídní a školní samosprávy	
Ukazatele cíle	Zápisy ze schůzek Žákovské rady.
Zdůvodnění cíle	Naučit jednat naše žáky s vedoucími pracovníky, nést odpovědnost za podané návrhy, nést odpovědnost za plnění přijatých úkolů a naučit se spolupracovat v rámci demokratického myšlení.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Dosáhnout vytvoření příznivého psychosociálního klimatu školního prostředí.

Tolerance, respektování jiných národů, jejich kultury a zvláštností. Žákům cizí národnosti pomáhat ve sžití se s naším prostředím a jeho pochopením	
Ukazatele cíle	Individuální rozhovory se žáky.
Zdůvodnění cíle	Integrace žáků – cizinců.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Vést děti ke zdravému způsobu života, k tvorbě kvalitních mezilidských vztahů v přátelské atmosféře a vzájemné pomoci.

Rozvíjet bezpečné chování žáků v online prostředí	
Ukazatele cíle	Realizace preventivních aktivit zaměřených na kyberbezpečnost, AI a mediální gramotnost, Zařazení digitálních témat do třídnických hodin a výuky.
Zdůvodnění cíle	Předcházení kyberšikaně, online podvodům a rizikům spojeným s využíváním moderních technologií.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Podpora bezpečného školního prostředí a ochrana duševního zdraví žáků.

K dosažení cílů přispívají následující opatření

- Pedagogický dozor nad žáky je zajištěn během všech přestávek, před vyučováním i v pauze před odpolední výukou.
- Žáci mají možnost svěřit se se svými problémy jednotlivým vyučujícím, výchovným poradcům, metodičce prevence, školní psycholožce.
- V budově jsou umístěné informace o důležitých telefonních číslech.
- Také je zde schránka důvěry.
- Jednotliví třídní učitelé průběžně sledují vztahy v třídních kolektivech.
- Na druhém stupni jsou vedeny třídnické hodiny, které jsou zařazeny do rozvrhu hodin jako plnohodnotná vyučovací hodina.
- Prevence rizikového chování a řešení přestupků proti daným ustanovením je součástí školního řádu a pravidel hodnocení.
- Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuálních konzultací.
- Žáci jsou zapojováni do školních soutěží a dalších aktivit, kde jsou podporovány jejich zájmy.
- Na škole pracuje Žákovská rada, která je tvořena zástupci žáků 6. – 9. ročníku. Prostřednictvím zvolených zástupců mohou spolužáci, ale i žáci nižších ročníků předkládat své návrhy vedení školy.

Řešení přestupků

Přestupky jsou řešeny v souladu se školním řádem, je možné dle závažnosti udělit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele, důtku ředitele školy, snížený stupeň známky z chování.

Dle závažnosti přestupků jsou řešeny: s třídním učitelem, metodikem prevence, výchovným poradcem a vedením školy. Vždy jsou kontaktováni a informováni rodiče žáků.

Postup učitele má-li podezření na šikanu

- postup dle § 29 školského zákona a Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikany (2016)
- vyšetřování počátečních stadií
- rozhovor se žáky, kteří na šikanování upozornili
- rozhovor s oběťmi a zajištění jejich ochrany
- nalezení dalších vhodných svědků
- individuální rozhovory se svědky
- rozhovor s agresory
- potrestání a práce s agresory i oběťmi
- následná práce s celou třídou
- kontaktování zákonných zástupců
- vyšetřování pokročilé šikany
- překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pokračující pomoc a podpora oběti
- nahlášení policii
- vlastní vyšetřování – přivolání odborníka

Při selhání preventivních opatření školy – záškoláctví, podezření na skryté záškoláctví

- postup dle **§ 22 a § 50 školského zákona** a metodických doporučení MŠMT

Při výskytu neomluvených hodin či podezření na skryté záškoláctví se postupuje následovně:

- **Do součtu 10 neomluvených** hodin řeší neomluvenou absenci společně se zákonným zástupcem dítěte třídní učitel a informuje zákonného zástupce i metodika prevence. Podobně postupuje třídní učitel i v případě podezření na skryté záškoláctví.
- V případě **více jak 10 neomluvených hodin** vyhodnotí situaci školní poradenské pracoviště a zasílá písemné upozornění o dalším postupu zákonným zástupcům. Upozornění zasílá i při nadměrném množství omluvených hodin a podezření na skryté záškoláctví.

- Jestliže nepřítomnost žáka přesáhne **týdenní počet vyučovacích hodin neomluvených hodin**, zasílá škola oznámení a příslušnou dokumentaci směrem k orgánům sociálně právní ochraně dětí (OSPOD).
- V případě opakovaného záškoláctví škola podává hlášení o zanedbání povinné školní docházky na Policii ČR.

Udělení kázeňského opatření z důvodu neomluvené absence – čas neomluvené absence se sčítá, kázeňské opatření se uděluje podle počtu zameškaných hodin podle individuálního posouzení v závislosti na okolnostech:

- do 6 hodin neomluvené absence až důtka ředitele školy,
- od 7 hodin a více hodin v rozsahu 1 týdne = 2. stupeň z chování
- více jak týden hodin neomluvené absence snížená známka z chování o dva stupně (3) - viz Pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Postup při užívání tabákových výrobků ve škole

Kouření je žákům zakázáno ve škole, na pozemku školy (prostor před budovou, školní hřiště, prostor školní zahrady) a při všech školních akcích – školní řád.

Učitel odebere tabákový výrobek

Sepíše zápis i s vyjádřením žáka

Třídní učitel informuje zákonného zástupce

V závažných případech a při opakování situace škola informuje odbor sociální péče

Škola vyvodí sankce dle školního řádu

Postup při užívání výrobků obsahující látku kratom, HHC a obdobné látky, nikotinové sáčky a další výrobky obsahující nikotin

Vnášení nebezpečných či návykových látek do budovy školy je žákům zakázáno. Stejně tak je zakázána jejich konzumace na pozemku školy (prostor před budovou, školní hřiště, prostor školní zahrady) a při školních akcích – viz školní řád.

Učitel odebere tento výrobek

Sepíše zápis i s vyjádřením žáka

Třídní učitel informuje zákonného zástupce

V závažných případech a při opakování situace škola informuje odbor sociální péče

Škola vyvodí sankce dle školního řádu

Realizace preventivního programu

Na realizaci preventivního programu se podílí vedení školy, školní metodik prevence, výchovní poradci, školní psycholog, ostatní pedagogičtí pracovníci školy. Všichni pedagogičtí pracovníci školy dbají na rozvoj žáků, podporují jejich sebevědomí, schopnost vytvářet přátelské vazby, prosociální dovednosti, nenásilné zvládání konfliktů atd. Všichni učitelé využívají témat prevence závislostí a nepřiměřeného chování v osnovách předmětů

a seznamují děti s dalšími informacemi z oblasti zdravého životního stylu a rizikového chování. Zaměřují se nejen na poskytování informací, ale i na vytváření postojů žáků k problematice a osvojování dovedností komunikace, zvládání sociálních vztahů a stresových situací, asertivity a odmítání. Podle možností zařazují do výuky různé formy a metody práce s využitím dalších psychosociálních prvků a technik.

Metody a formy

- ve výuce jednotlivých předmětů (výklad, samostatná práce, projektové vyučování, referáty, slohové práce, práce s internetem, práce s knihou),
- besedy, přednášky, diskuse,
- individuální, týmová práce s problémovým žákem,
- třídní akce,
- konzultační hodiny všech pedagogů školy,
- aktivity žáků mimo výuku (výlety, exkurze, soutěže, kroužky),
- seznámení rodičů se školním preventivním programem a krizovým plánem školy.

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků naší školy

Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci se žákem a často také s rodinou žáka. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv

a) osobnost dítěte – snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka,

b) nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem),

c) špatná docházka do vyučování – neúčast žáků ve výuce, z toho plynoucí špatné porozumění probírané látce a následné nezvládnutí učiva.

Řešení školní neúspěšnosti

Základní podmínkou prevence školní neúspěšnosti je pozitivní klima školy, důvěra žáků a zákonných zástupců k učitelům a aktivní přístup a zájem učitelů o žáky.

Učitelé provádí pedagogickou diagnostiku žáků, mapují situaci ve třídě. Žákům se sociálním znevýhodněním poskytují všestrannou podporu, pomáhají jim se začleněním do třídního kolektivu, dle potřeby využívají podpůrná opatření, spolupracují se školským poradenským pracovištěm.

Žákům s odlišným mateřským jazykem pomáhají s adaptací na nové prostředí, zajišťují doučování z českého jazyka, přijímají podpůrná opatření pro zlepšování jazykových znalostí.

Průběžně se snaží o zlepšení vzdělávacích výsledů u prospěchově slabších žáků. V případě, že i přesto se obtíže nedaří odstranit, postupuje škola následovně:

- Na žákovu neúspěšnost upozorní vyučující jednotlivých předmětů třídního učitele.
- Třídní učitel kontaktuje zákonné zástupce, nabídne osobní jednání za možné přítomnosti poradenských pracovníků školy (výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog, vedení školy). Zvýšená pozornost na prvním stupni je věnována žákům s odkladem nástupu školní docházky či dětem, kterým byl odklad doporučen.
- Třídní učitel sestaví na základě souhlasu zákonných zástupců, odborných konzultací s kolegy a pracovníky školního poradenského pracoviště, plán pedagogické podpory (PLPP). Plán pedagogické podpory je v pravidelných intervalech vyhodnocován.

Velkou pozornost věnujeme spolupráci s rodiči a zákonnými zástupci. Spolupráce naší školy se zákonnými zástupci je důležitou součástí prevence školního neúspěchu žáků. Komunikujeme s nimi, budujeme vztah vzájemné důvěry a respektu, snažíme se je zapojit do aktivit školy a zvyšovat vědomí odpovědnosti za úspěch či neúspěch jejich dětí.

Základní právní dokumenty

Úmluva o právech dítěte

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Zákon č. 218/2003, o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 305/2009 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících

Nařízení vlády:

Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické, přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.

č.3/2012 Sb.změn a nařízení o rostlinách a houbách obsahujících omamné látky

Vyhlášky:

Vyhláška MŠMT č.116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Vyhláška č. 197/2016 Sb Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 607/2020 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (ve znění pozdějších novel)

Vnitroresortní předpisy MŠMT:

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j. 14 423/99-22, Věstník MŠMT sešit 5/1999.

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany č.j. MSMT-21149/2016

Metodický pokyn k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování č.j. MSMT-21291/2010-28

Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j. 10 194/2002-14, Věstník MŠMT sešit 3/2002.

Metodické doporučení ke spolupráci škol a školských zařízení s Policií ČR při preventivních aktivitách a při vyšetřování protiprávních činů dětí a mládeže, č.j. MSMT-6167/2025-1

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027

a na ni navazující

Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023-2025

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č. j. 11 691/2004-24, Věstník MŠMT sešit 6/2004.

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Důležité kontakty a telefonní čísla

Organizace působící v oblasti prevence rizikového chování

- nepanikar.eu/mapa-pomoci-krizova-centra/
- mapapomoci.eu/
- linka bezpečí 116 111 - primárně určena dětem a dospívajícím Ústavní 91/95 Praha 8 181 21, www.linkabezpeci.cz
- linka bezpečí pro rodiče: 606 021 021
- Bílý kruh bezpečí 116006 - pomáhá bezplatně a diskrétně obětem či svědkům trestných činů
- linka vzkaz domů 800 111 113, 724 727 777 - zaměřena zejména na děti na útěku z domova či ústavních zařízení (bezplatné volání)
- rodičovská linka 283 852 222 - pomáhá řešit dospělým výchovné problémy
- internetová linka pomoc@linkabezpeci.cz, chat.linkabezpeci.cz
- CEVAP – centrum etické výchovy a prevence sociálně patologických jevů 604 888 141
- Nadace naše dítě tel. 266 727 999, www.nadacenasedite.cz
- PRAK sdružení pro prevenci kriminality 272 654 195
- DROP IN tel. 222 221 124
- Prev-Centrum 233 355 459
- Sananim 284 825 817
- dětské krizové centrum.o.s. 241 484 149, 777 664 672
- databáze psychoterapeutů České asociace pro psychoterapii - czap.cz/adresar
- Terapeutické centrum - modredvere.cz/cz/praha-psychoterapie
- www.e-bezpeci.cz
- NÚKIB
- Centrum LOCIKA

Za koordinaci, realizaci a vyhodnocování Školního preventivního programu odpovídá školní metodik prevence ve spolupráci s vedením školy a školním poradenským pracovištěm.

Školní preventivní program vypracovala
Mgr. Markéta Musilová